

ויזרע יצחק

שנה יב'

<p>פרשת "תזריע מצורע" הפטרה: "השמים כסאי" א' אייר תש"ף</p>	<p>יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>זמני השבת כניסה יציאה ר"ת</p>	<p>י"ב 18:35</p> <p>ת"א 18:54</p> <p>ח"פ 18:46</p>
		<p>כניסה 19:52</p> <p>יציאה 19:56</p> <p>ר"ת 20:36</p>	<p>י"ב 19:52</p> <p>ת"א 19:56</p> <p>ח"פ 19:57</p>
		<p>כניסה 20:36</p> <p>יציאה 20:35</p> <p>ר"ת 20:36</p>	<p>י"ב 20:36</p> <p>ת"א 20:35</p> <p>ח"פ 20:36</p>

הגיגים לפרשת השבוע

"וביום השביעי ימול בשר ערלתו" (ויקרא יב' ג')

רבים שואלים מה הקשר בין הכתוב "וביום השביעי ימול בשר ערלתו" למה שנאמר בפסוק הקודם "אשה כי תזריע וילדה זכר"? מסביר רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ב"קדושת לוי" שיש שני מצבים המעוררים את הקב"ה לרחם על עם ישראל המצב הראשון זה "התעוררות מלמעלה", התעוררות שנובעת ממידתו של הקב"ה שנקרא "רחום וחנון" (שמות לד' ו), אשר היא הסיבה לכך שהקב"ה ברא את כל העולמות. המצב השני שמביא את הקב"ה לרחם על ישראל הוא מחמת "התעוררות מלמטה", כאשר עם ישראל מבקש מהקב"ה לרחם עליהם אז הוא מרחם עליהם, כמאמר חז"ל "שהקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים" (יבמות סד.), ובאמת, אצל הקב"ה חביבה ה"התעוררות מלמטה" יותר מה"התעוררות מלמעלה". וזה הרמז בכתוב "אשה כי תזריע", כי העולמות נקראים בבחינת אשה, משום שהם "מקבלים" תמיד מהקב"ה. וכך הוא הרמז: "אשה כי תזריע", כאשר העולם, שהם ישראל, הם המעוררים את הרחמים, "וילדה זכר", כלומר הרחמים הם גדולים וחזקים, והם בבחינת "זכר", ובפסוק מבואר שהרחמים הללו הנובעים מה"התעוררות מלמטה" הם חביבים אצל הקב"ה, וזה מה שכתוב "וביום השביעי ימול בשר ערלתו", על דרך שמבואר בחז"ל "שאל האי מינא: מי נאה? מעשה הקב"ה או מעשה בשר ודם?...למה ברא הקב"ה את האדם ערל? והשיב לו שהקב"ה רצה לזכות את ישראל לכן ברא את האדם ערל. מוכח מכאן שה"התעוררות מלמטה" חביבה אצל הקב"ה יותר מה"התעוררות מלמעלה".

"ובמלאות ימי טהרה לבן או לבת" (ויקרא יב' ו')

נשאלת השאלה, מדוע בתחילת הפרשה מכנה הכתוב את היילוד "זכר", אשה כי תזריע וילדה זכר", או "נקבה", "ואם נקבה תלד", ואילו כעת מכנה הכתוב את היילוד "בן או בת"? מתרץ ה"משך חכמה" שההבדל בהתייחסות נובע ממה שאמרו חז"ל שתינוק עד גיל שלושים יום הוא בחזקת ספק נפל, ואינו נחשב לבר קיימא לכן הוא מוגדר רק כ"זכר או נקבה, אך כעת, "במלאות ימי טהרה", כשכבר עברו שלושים ושלושה ימים לזכר או שישים וששה ימים לנקבה, היילוד יצא מדין ספק נפל והוא בחזקת בריא, לכן מכאן ואילך אין הכתוב קורא לו "זכר או נקבה" אלא כבר מכנה אותו הכתוב "בן או בת".

"שאת או ספוזת או בהרת" (ויקרא יג' ב')

"שאת או ספוזת או בהרת. שמות נגעים הם ולבנים זה מזה" (רש"י)

אומר האבן עזרא ש"שאת" הוא מלשון שריפה ולמד זאת מהפסוק "והמשאת החלה" (שופטים כ' מ), או "וישאם דוד" (ש"ב ה' כא) ויתכן שנקראת כן משום שטבעה של האש להינשא למעלה. והמילה "ספוזת" נגזרת מהפסוקים "ספוזת נא" (ש"א ב' לו), "ונספחו על בית יעקב" (ישעיה יד' א), שמשמעותו חולי שמתחבר אל מקום אחד. המליה "בהרת", נגזרת מהפסוק "בהיר הוא בשחקים" (איוב לז' כא), דהיינו שעושה אות וסימן. לפי זה, אומר הרמב"ן, ה"שאת" הוא שם של נגע הנעשה מהמרה הירוקה הנשרפת, ו"הבהרת" הוא שם של נגע הנעשה מהליחה הלבנה, וה"ספוזת" היא האיחוד של שתיהן.

נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ו

פרלה לוטאט בת סימונה ז"ל נלב"ע כב' מרחשון תש"ף

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת :

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת" (ויקרא יג' ב')

מסביר ה"כלי יקר" ש"שאת" הוא מלשון גבהות, והמין הזה של צרעת בא לאדם על גסות הרוח, "המתנשא לכל לראש", "או ספחת", ה"ספחת" היא מלשון טפילה, והיא באה החומד את קניין הממון, שהוא טפל ביחס לאדם והוא חיצוני לו ואינו חלק מעצם האדם כמו שאר התכונות מעלות, כפי שכתב הרמב"ם (בשמונה פרקים) שכל הקניינים כמו חכמה וגבורה והמידות כולם מתעצמים עם האדם ודבוקים בו חוץ מהעושר כי הוא נטפל אל האדם מבחוץ ואינו דבק עמו כלל. "או בהרת", דהיינו לבנות המין הזה של הצרעת בא על המספר לשון הרע ומלבין את פני חבירו עד שעושה בו חברבורות לבנות "כי אזיל סומקא ואתי חיורא" (ב"מ נח) כמו שכתוב "לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחווור" (ישעיה כט' כב) והנגע הזה מוציא את רעתו של האדם החוצה ומגלה אותה בפני הקהל, לכן נקרא הנגע "מצורע" דהיינו מוציא רע כמו שנאמר "ורא משה את העם כי פרוע הוא" (שמות לב כה) ואמרו חז"ל במדרש שלקו בצרעת, כמו שנאמר "וראשו יהיה פרוע" (ויקרא יג' מה) שהוא מלשון "גילוי" שתגלה ותראה רעתו לעין כל וזהו כל עניין נגע הצרעת.

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספוזת או בהרת" (ויקרא יג' ב')

חז"ל אמרו (ערכין טז.) שהצרעת באה על החטא של "לשון הרע". אך נשאלת השאלה, מדוע בימים הקדומים, ימים שבהם בני האדם היו טובים מאתנו בענייני לשון הרע, היה בהם נגע הצרעת, ואילו עתה, בימינו, שרבו בהם מספרי לשון הרע, אין בהם נגעי צרעת? מבאר ה"אלשיך" הקדוש שהטעם הוא שבזמננו התמעטה הקדושה, "כי פסו אמונים מבני אדם", ונפש האדם לא תיגעל בראותה את כח הטומאה יוצא החוצה מעור הבשר. לכן אומר הכתוב "אדם" שהוא תואר המשובח שבכל התארים. וזה מה שאומר הכתוב "והיה בעור בשרו לנגע צרעת", כלומר מי שהוא "אדם", כלומר הוא מהשלמים בעבודת ה', עליו אומר הכתוב "כי יהיה בעור בשרו לנגע צרעת", כלומר לאותו אדם החשוב שהזכרנו, יהיה בעור בשרו נגע צרעת.

"כי תבאו אל ארץ כנען" (ויקרא יד' לד')

מדוע כאשר מדבר הכתוב על נגעי אדם ונגעי בגדים לא נאמר "כי תבואו אל ארץ כנען" כפי שנאמר כאן בנגעי בתים? מתרץ ה"חזקוני" שנגעי אדם ונגעי בגדים היו נוהגים גם כאשר היו בני ישראל במדבר, לכן לא נאמר בהם "כי תבואו". אבל בנגעי בתים, שלא היו להם במדבר, נאמר "כי תבואו אל ארץ כנען", כי רק בארץ כנען היו להם בתים שאפשר שיהיו בהם נגעים. וזה בגלל מעלתה של ארץ ישראל, שהמקדש עתיד להיות בתוכה, לכן הווקקה להיות נקיה וטהורה.

"זאת תהיה תורת המצורע" (ויקרא יד' ב')

אמרו חז"ל "זאת תהיה תורת המוציא שם רע". אומר ה"צורר המור" שלשון הרע היא העבירה החמורה מכל עשר העבירות שמנו חז"ל שהם גורמים לנגעים. כי אמרו חז"ל שלשון הרע שקולה כנגד שלוש העבירות הקשות: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים. בעבודה הזרה נאמר "אנא חטא העם הזה חטאה גדולה". בגילוי עריות כתוב "ואיך אעשה הרעה הגדולה". בשפיכות דמים כתוב "גדול עוני מנשוא". ובלשון הרע כתוב "לשון מדברת גדולות". ומאחר שעבירה זו שקולה כנגד שלש העבירות הקשות והיא חמורה מכל עשרת הדברים שבעבורם באים הנגעים לכן אמר כאן הכתוב "זאת תהיה תורת המצורע" דהיינו שהוציא שם רע בלבד. ובעבירה זו כלולים כל עשרת הדברים.

"וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר" (ויקרא יד' כג')

לפי הרמב"ן, שאחרי שאמר הכתוב "וידבר ה' אל משה ואל אהרן" היה ראוי לכתוב לומר "דברו אל בני ישראל" אלא שקיצר הכתוב את דבריו. מסביר ה"פנים יפות" את קושיית הרמב"ן כיון שאי אפשר לומר שהפרשה מתכוונת למשה ואהרן שהרי לא היה לכהנים וללויים אחוזה בארץ ישראל, ואפילו אם הם קנו בית בארץ ישראל אין המצווה מוטלת על הקונה אלא על מי שהאחוזה שלו, דכתיב "בבית ארץ אחוזתכם" "ובא אשר לו הבית". וכן משמע ממה שאמרו חז"ל במדרש ומובא ברש"י "בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע הוא נותן הבית ומוצאן" לפי זה מי שזכה באוצר היו אותם מישראל שירשו את הארץ בתחילה, שהרי הדין הוא (ב"ק מט'): "חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו". וזה הטעם שהוצרך הכתוב לבשר זאת להם כיון שנפסק להלכה שכאשר מדובר בדבר שאינו רגיל לבוא ולא עלה על דעת בעל הבית לזכות בו הוא אינו זוכה בו, לכן הוצרך הכתוב לבשר אותם כדי שידעו שיש מטמוניות ויתכוונו לזכות בהם.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם:

אליהו בן חמו בר אסתר, סעדיה בן חמו בר אסתר, יוסף בנימין בר חביבה, אריק שלום בר גורג'יה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק"

חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו

מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 21:30-20:30

לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315